

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimetă.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Heinrich
Schulz, Rudolf Moser, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dunneberg, în Budapesta: A. V.
Schildberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Lucea, Suc-
cursale de Roum-nie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 8-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta” iese în mâ-care și.

Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. celestori.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atâtă abonamen-
tele câtă și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 101.

Sâmbătă, 7 (19) Mai

1894.

Procesul Memorandului.

(Raportul special al „Gaz. Trans.”)

CLUȘIU, 17 Mai n. 1894.

Sedința XI, dela 17 Mai n.

Înainte de deschidere, publicii
mai puțin ca de alte-ori în sala de
pertractare. Galeriile sunt ocupate
de dame române. Președintele des-
chidându ședința la orele 8^{1/2}, con-
tinuă:

Ascultarea lui V. Lucaciu.

Președintele: Primiți răspunde-
rea pentru răspândirea Memoran-
dului?

Dr. V. Lucaciu: Așa, cum mi-
s'a pusă întrebarea, nu o primesc,
ci primesc răspunderea numai pen-
tru exemplarul român original
subscris în Viena, căci textul a-
cestui exemplar s'a făcut la 1890,
s'a primit de Conferența din 1892
și de ședința Comitetului din 25—
26 Martie 1892.

Procurorul: Dice, că membrii
Comitetului au primit însărcinarea
dela Conferența din 1892, ca să re-
digieze un Memorand pentru aș-
ternerea la Tron, apoi să-l poată
răspândi, ér în ședința din 25—26
s'a făcut Memorandul în forma
acesta. În textul stabilit se cu-
prind pasagiile incriminate, prin
urmare sunteți responsabil de răs-
pândire.

Dr. V. Lucaciu: Comitetul ese-
cutiv, e drept, a primit imputer-
nicie, ca să facă un Memorand,
care să poată fi așternut la Maieștii
Sale. Mandatul acesta l'am și ese-
cutat în ședința dela 25—26 Mar-
tie 1892. Textul românesc l'am
subscris în Viena, și numai pen-
tru acest text primesc răspunde-
rea. După ce am statorit textul
românesc, acesta l'am predat vice-
președintelui Brote, ca să se tra-
ducă în limba maghiară și germană.
Fiind însă aici cestiune de răs-
pândire juridică, eu nu pot primi
răspunderea pentru textul mag-
hiar, ci numai pentru un text
făcut de mine. Nu stăruiesc asu-
pra acestui punct, pentru ca dora
să mă ascund de răspundere și
să aruncă acesta asupra lui Brote,
căci eu primesc deplina răspunde-
re juridică pentru textul român. Eu
n'as pute spune cine a tradus ce-
lelalte texte, prin urmare d-lu
procuror nu mă poată trage la răs-
pundere de complicitatea unei fapte,
care nu este a mea, ci as pute s'o
primesc numai atunci, când eu as
fi făcut traducerea.

Procurorul: Membrii Comite-
tului au știut, că Memorandul se
va traduce și în limba maghiară,
germană, francesă și italiană. Comi-
tetul dera a fost imputernicit să
eșecute mandatul Conferenței, deci
trebuia să se îngrijescă însuși de
traducere.

Dr. V. Lucaciu: Prin împreju-
rări neașteptate de noi, lucrurile
au fost duse într-o direcție con-
trară voinței Comitetului. Nu este
adevărat, că conferența ar fi hotă-

rită traduceri, și d-lu procuror duce
prin astfel de interogatoriu lucruri
ad absurdum, prin expresiuni de
feliul: „ugy kellet volna történi”.
Și éta de ce: eu, de pildă, pricep
limba maghiară. colegul meu Comșa
nu o pricepe, prin urmare eu as
pute, el însă n'ar pute primi răs-
punderea pentru o traducere,
care n'o pricepe. Cum s'ar pute
déra să iau răspunderea juridică
pentru un act, care nu e făcut,
controlat, ori subscris de mine?
Nouă nu ni-se poată imputa ni-o
neglijare, căci, precum am arătat,
lucrurile s'au dus în altă direcție,
ér decă este vre-o greșelă, atunci
acesta a provenit din investigația,
care a fost pusă pe-o basă foarte
vagă și greșită.

Procurorul: Dice, că cestiunea,
cum o pune Lucaciu, este de tot
nebasată și astfel s'ar eluda răs-
punderea penală din punct de
vedere al dreptului criminal; ac-
centuază, că membrii din comitet
au avut ocaziune de-a se informa
asupra traducerilor.

Dr. V. Lucaciu: Primesc teo-
ria d-lui procuror, căci prin acesta
și taie crenga de sub picioare. D-lu
procuror a spus, că noi stăm aici,
ca persoane private și nu ca corp
moral, ér acum vine și face răs-
punderea pe unul pentru lucrarea
celuilalt. Vine dera și aruncă răs-
punderea pe noi toți. Legea
penală cere răspundere perso-
nală, prin urmare eu cer a
se preciza răspunderea juridi-
că, d-lu procuror a susținut,
că nu e abateră în texte. Ei
bine, acesta s'a constatat prin talmaci
oficiosi, ér acum vine d-lu procuror
și negă această constatare. Astfel
lucrurile se duc la imposibil, și
noi cerem scutul tribunalului și
alți on. Curți cu jurați, contra ace-
stei procederi a d-lui procuror.

Procurorul: Repetă, că acusa
e îndreptată numai asupra persoanei,
individului, ér nu asupra Comite-
tului, ca corporațiune morală.

D. V. Lucaciu: D-lu procuror
face vorbe. Noi am dorit să se pu-
blică Memorandul numai după ce
se va ști s'ar la Tron. Memoran-
dului însă, fără voința noastră,
s'a publicat și în alte limbi, prin
urmare noi nu mai putem fi răs-
punderea pentru publicarea și răs-
pândirea lui. Rămân deci pe lângă
aceea, că nu pot lua răs-
punderea juridică, decât pentru ese-
mplarul subscris în Viena și aș-
ternut Coronei.

Judele Issekutz: Adevărat e,
că în ședința din 25—26 Martie 1892,
Comitetul s'a întrunit ca să facă
un Memorand pentru a fi aș-
ternut Coronei și răspândit?

D. V. Lucaciu: Este adevărat,
că Conferența din 1892 ni a dat
însărcinarea de-a așterne Memoran-
dul la Tron; recunosc mai de-
parte, că acest Memorand aș-
ternut Maieștii Sale, Conferența a
hotărît să-l publice și răspândescă.

Judele Issekutz: Prin ce puteți
dovedi, că Brote a executat tipă-

rirea Memorandului contra hotărârii
Comitetului?

Dr. V. Lucaciu: D-lu jude nu-mi
poate arăta fixarea termenului tipă-
rii din actele procesului, de o parte;
de altă parte s'a hotărît, ca Memoran-
dului să se publice numai după ce s'ar
ști s'ar ațelua. Dér precum am
arătat, acesta totuși s'a întâmplat fără
de mandatul nostru, fără de conlu-
cra noastră! Prin urmare nu noi acu-
sații, avem să dovedim pentru ce
nu s'a făcută acesta său aceea, ci
procurorul are să dovedescă, că acu-
sații au conlucrat la răspândire.

Președintele: Cere să se declare
acusatul asupra împrejurării, că
Conferența din 1892 a hotărît două
Memorande: unul pentru Maieștea
Sa, deja compus, altul pentru
presa din patriă și străinătate: deci
Comitetul a avut două sarcini de-
sebite.

Dr. V. Lucaciu: Nu era exclus,
ca pe lângă Memorandul către Co-
ronă, să se publice unul și pen-
tru străinătate, cum s'a făcut și
în 1882.

Președintele: S'au făcută dera
două Memorande? Ei bine, identic
este textul celui subscris și aș-
ternut în Viena, cu acela, pe care l'a
stabilit Comitetul în ședința din
25—26 Martie?

Dr. V. Lucaciu: Eu iau răs-
punderea juridică numai pentru textul
Memorandului subscris de mine în
Viena și constat tot-odată, că acest
Memorand nu cuprinde nimic, ce ar
vătămă legea.

Președintele: Din exemplarele
tipărite în Mai nu vi-s'au adresat
și D-vostre?

Dr. V. Lucaciu: Nu mi-s'au
adresat, ci am dus cu mine două
din Sibiu cu ocazia când a venit
rezoluția la Memorand prin vice-
șpaniul din Sibiu.

Președintele: Ei bine, de ce
n'ați spus atunci să nu se mai răs-
pândescă?

Dr. V. Lucaciu: Lucrul făcân-
du-se fără de mandatul nostru, nici
eu ne-am mai ocupat cu cestiunea
acesta, era prea târziu.

Jur. br. Feilitsch: Întrebă des-
pre protocoalele ședinței din 25—26
Martie 1892.

Dr. V. Lucaciu: Eu nu locuesc
în Sibiu, prin urmare nu am con-
ducerea lucrărilor cancelariei, nici
nu pot ști ce s'a făcut mai de-
parte.

Jurat. br. Feilitsch: De ce pro-
tocolul din 25—26 Martie 1892 nu
s'a alăturat la arhivă?

Dr. V. Lucaciu: N'am redac-
tat protocolul în scris, ci toate ho-
tărârile noastre au fost verbale. Nici
nu s'a putut lua protocolul în scris.
Cât privește statorirea textului, a-
cesta a fost treba referentului, care
le-a dat lui Brote să le copieze.

Jurat. br. Feilitsch: Fiindcă
n'ați colationat exemplarele aș-
ternute Tronului și fiindcă n'ați pus
pondu, decât pe textul român,
ce motive v'au condus ca totuși să
așterneți Memorandul în trei limbi?

Dr. V. Lucaciu: Pentru-că sunt
limbile patriei, și decă am făcut-o
în special și unguresce, n'am ară-
tat, decât complesanță față de
limba maghiară.

Jurat. Nagy Mor: Recunosceti,
că ați iscalit și text maghiar și
german?

Dr. V. Lucaciu: Nu primesc
răspunderea juridică, decât pen-
tru textul român, pe care singur
l'am subscris.

Jurat. Nagy Mor: Ca cetățen
maghiar, și ca membru al Comi-
tetului de 25, aprobați răspândirea
Memorandului?

Dr. V. Lucaciu: Primesc în
principiu hotărârea Conferenței de-a
se răspândi Memorandul. În cazul
concret constat, că publicarea s'a
făcut prematur, contra voinței și
fără conlucra noastră.

Ședința se suspende pe 20 mi-
nute. După redeschidere, la orele 11
și 20 minute se citește din proto-
colul partea cu privire la răspunsul
lui Dr. I. Rațiu, ce se referesce la
subscrierea Memorandului caligrafat
în Viena.

Ascultarea lui D. Comșa.

Președintele: Ai fost de față
la ședința Comitetului din 25—26
Martie 1892?

D. Comșa: Da!
Președintele: Ești acusat, că
te-ai învoit și ai conlucrat la tra-
ducerea în diferite limbi, la tipărirea
și răspândirea Memorandului.

D. Comșa: Întrebarea cuprinde
mai multe aserțiuni nebasate, prin
urmare eu pot răspunde. S'a afir-
mat în diferite rânduri, că Memoran-
dului era gata încă în Conferența
din 1890, ér în ședința dela 25—26
Martie nu s'au făcut decât modi-
ficări neesențiale, ca astfel să se
așternă Maieștii Sale.

Președintele: Consună textul
stabilit în 1892, în ce privește pa-
sagiile incriminate, cu textul dus
Monarhului?

D. Comșa: Cunosc textul sta-
bilit în ședința dela 25—26 Martie
și cel publicat în „Tribuna”, dér
cel de pe masa tribunalului nu-l
cunosc, prin urmare nu pot da
răspuns pozitiv.

Președintele: Locuind în Sibiu,
ați putut ave ocazi de-a cunosc
textul broșurei.

D. Comșa: Cetind textul din
„Tribuna”, am aflat de prisos a
mai ceti și cel din broșură.

Președintele: În Conferența din
20—21 Ian. 1892 Comitetul a fost
însărcinat cu așternerea fără amâ-
nare a unui Memoriu monarhului
și altul pentru străinătate. E acum
întrebare, ce hotăriri a luat Comi-
tetul față cu Memorandul desti-
nat pentru străinătate?

D. Comșa: Preocupați fiind nu-
mai de așternerea Memorandului la
Tron, nu ne-am mai gândit și
la un Memorand pentru străină-
tate. Aici mai adaug, că în con-
clusul Conferenței din 1892 nu
este stabilit timpul, când să se
publice un Memorand pentru străi-
nătate.

Președintele: Se vede din es-punerile D-vostre, că ședința din 25—26 s'a învoit, ca totu acelui Memorand, care s'a așternut Co-ronei, să se publice și răspândescă în străinătate și în patriă.

D. Comșa: Din spusele mele nu rezultă, decâtu atât, că Comitetul n'a făcut în acea ședință, decâtu a executat conlusul Conferenței.

Președintele: Când ați aflatu despre tipărire?

D. Comșa: Fiind împiedecat de-a participa la deputația din Viena, eu am aflatu îndată din foi. Negu cu totă hotărîrea, că vre-unul dintre membrii Comitetului ar fi făcutu răspândirea.

Președintele: Ce dispozițiuni s'au luat cu privire la traducerea Memorandului în mai multe limbi?

D. Comșa: Nicî o dispozițiune, ci numai atât, ca mijlocirea tradu-cerei maghiare și germane să fiă în-credințată lui Brote. În privința acêsta nu s'a luat act în scris.

Președ.: Care dintre d-nii mem-bri din Comitetu a împărtășit lui Brote hotărîrea ședinței Comitetului din 25—26 Martie 1892?

D. Comșa: Nu pot să spun, nu-mi aduc aminte să-i fi împărtă-șit eu lui Brote, ci e probabil, că o fi făcut o alți domni membri.

Președ.: Din instrucția se vede, că acusatul a consimțit cu hotărîrea ședinței din 25—26 Martie cu privire la publicare și răspândire.

D. Comșa: Neluându-se în pri-vința tipărire și răspândire nicî o hotărîre, eu nicî n'am putut consimți și conlucra.

Se cetesce fasiunea lui D. Comșa, în care se dice, că acusatul a con-simțit și conlucrat la tipărire și răspândirea Memorandului.

D. Comșa: On. tribunal! Eu nu cunosc limba maghiară, judele investigatoru nu scia românește și confunda mereu conceptele de „Conferență“ și „Comitetu“ Că ce va fi scrisu d'el în protocolu, nu pot să știu.

Președ.: Dice, că nu pôte să-i primescă acêsta declarația, deorece scie, că judele Gödri din Sibiu cunosc foarte bine și limba germană și limba română, prin urmare este eschis neajunsul de neînțelegere. Afară de aceea, protocolul are tôte formele legale

D. Comșa: Pôte d-lu Gödri să scie românește, d'el nu scie așa, în-cât să înțelegă terminii mai grei. Afară de aceea, află instrucția tôte mancă. Fasiunea acêsta nicî n'o pot considera de autentică, pentru-că de-o parte n'am înțeles-o, de altă parte n'am scris-o.

Președ.: Fiind-că Comitetul de 25 a primitu mandat și însărcinare dela Conferență pentru tipărire și răspândirea Memorandului, e întrebare, că ce a hotărît în privința acêsta Comitetul?

D. Comșa: Se provocă la răs-punsul deja dat.

Președ.: N'ati avut și mai târ-diu vre-o consultare în privința ti-părire și răspândire?

D. Comșa: Nu! După-ce, contra voinței Comitetului, Memorandul s'a publicat și răspândit, era de prisos a mai lua dispozițiuni în direc-ția acêsta.

Președ.: Luatu s'a procesu ver-balu despre ședința Comitetului din 25—26 Martie?

D. Comșa: În ședințele Co-mitetului cel multu decă se iau notițe de singuraticî membri, proto-cole în regulă însă nicî-odată nu se iau.

Președ.: N'ati băgat de sémă, ca unul séu altul dintre secretarii Comitetului să fi luat notițe?

D. Comșa: Nu-mi aduc aminte, cu atât mai vêtos, că nu era vorba de-a aduce vre-unu conlus, ci numai de executarea hotărîrei Con-ferenței.

Președ.: Astfel de notițe fos-t'au pēstrate ore-unde-va?

D. Comșa: Nu-mi aduc aminte.

Președ.: Partida are archivă și aceste notițe nu s'au pus în ar-chivă?

D. Comșa: Da, se punu proce-sele verbale ale Conferențelor, séu alte scrisori și broșuri, ce privesc partidul. Notițe însă de felul ces-tionat nu s'au pus în archivă.

Se cetesce declarația dată lui Brote, subscrisă și de acusat.

D. Comșa: Primesc subscierea de a mea.

Președ.: Declarația acêsta cu-prinde, că în 25—26 Martie s'a luat protocolu despre hotărîrile ședinței cu privire la tipărire și răspândire.

D. Comșa: Brote a stăruit să-i dăm o declarația, că nu el, ci Con-ferența i-au datu imputernicirea de-a tipări și răspândi Memorandul. Eu am subscris declarația, credend, că cuprinde adevărul și starea fap-tică a lucrurilor, d'el acum ved, că ea este greșită și eronată, și că am fostu mistificat de Brote în pri-vința hotărîrilor Comitetului din șe-dința din 25—26 Martie 1892. Mai adaug, că chiar la sfîrșitul Memo-randului se dice, că Comitetul e însărcinat cu așternerea lui, prin urmare n'a putut lua Comitetul decisiuni cu privire la răspândire.

Președ.: Din fasiunile acusa-tilor se vede, că Brote a fostu do-zenit pentru tipărire și răspândire; din ce causă d'el acum în declara-ția, în care e vorba și de afaceri bănesci, s'a mai adaus, că acêsta s'a făcutu la dispozițiunea Comite-tului?

D. Comșa: Eu, nefind în Viena, n'am putut să iau parte în faptă la dojana dată lui Brote, decâtu cel mult prin absență; mai de-parte declarația nu corăspunde cu starea faptică, deorece comitetul nu a luat dispozițiuni pentru tipă-rire și răspândire, prin urmare nicî în ce privește partea financiară.

Președ.: Din fasiunile acusa-tilor se vede, că Brote a fostu do-zenit pentru tipărire și răspândire; din ce causă d'el acum în declara-ția, în care e vorba și de afaceri bănesci, s'a mai adaus, că acêsta s'a făcutu la dispozițiunea Comite-tului?

D. Comșa: Eu, nefind în Viena, n'am putut să iau parte în faptă la dojana dată lui Brote, decâtu cel mult prin absență; mai de-parte declarația nu corăspunde cu starea faptică, deorece comitetul nu a luat dispozițiuni pentru tipă-rire și răspândire, prin urmare nicî în ce privește partea financiară.

Se dă o pauză de 10 minute. Redeschidându-se ședința, urmez:

Ascultarea lui D. P. Barcianu.

Președ.: Ați luat parte la șe-dința din 25—26 Martie 1892?

D. P. Barcianu: Da!

Președ.: Sunteți acusat, că în acea ședință ați luat parte la sta-bilirea textului Memorandului.

D. P. Barcianu: Memorandul s'a stabilit în conferența din 20—21 Ian. 1892.

Președ.: Sunteți acusat, că ați conlucrat și consimțit cu publi-carea, tipărire și răspândirea Me-morandului.

D. P. Barcianu: Acêsta n'am putut-o face, deorece Memorandul a fost votat de Conferență, și Con-ferența a hotărît așternerea lui. Comitetul n'a luat, prin urmare, o nouă hotărîre.

Președ.: În fasiune recunoșceți, că în ședința din 25—26 Martie 1892 ați luat hotărîre privitor la tipărire și răspândirea Memoran-dului.

D. P. Barcianu: Judele de ins-trucția m'a ascultat în Rășinari, unde mă aflam în recovalescență; elu nepricepându bine limba română, a confundat conceptul de „Con-ferență“ cu cel de „Ședință“; de aici a urmat inconvenientul, că în protocolu s'a luat greșit fa-siunea mea.

Președ.: Decă nu s'a decis în ședința din 25—26 Martie 1892, atunci când a luat Comitetul o

astfel de hotărîre, căci de faptu s'a întemplat tipărire și răspândire?

D. P. Barcianu: În privința publicării s'au luat dispozițiuni la Conferență; noi în ședința ne-am ocupat numai cu modalitățile de așternere, făcend astfel pendentă tipărire și răspândire de sorțea ce-o va avé Memorandul.

Președ.: Cum s'a întemplat d'el totuși tipărire și răspândire?

D. P. Barcianu: Publicarea s'a făcutu mai întâi în „Gazetă“ și în „Tribună“ și s'au tras apoi broșuri în Institutul tipografic, con-tra dispozițiilor unanime ale Co-mitetului. Acêsta a făcut o Brote.

Președ.: Fiind-că ați excepțio-nat fasiunea depusă, care consună cu declarația, ce ați subscris-o pen-tru Brote în Sibiu, și fiind-că re-cunoșceți subscrierea acestei decla-rațiuni, ce felu de răspunsu puteți da în privința acêsta?

D. P. Barcianu: Vedend de-clarația subscrisă de d-lu președinte și de secretar, și credend, că e vorba de decisiunile Conferenței și că corăspunde adevărului, am sub-scris-o și eu, fără de-a examina mai de aproape cuprinsul ei.

Președ.: Cum-că acusatul n'a putut fi în rătăcire față de decla-rațiune, pe timpul subscrierii, se vede de-acolo, că totu acêsta a fa-sionat-o la judele de investigația cu multu mai târziu.

D. P. Barcianu: Înaintea ju-delui de instrucția nu m'am decla-rat în sensul cum se află în de-clarația dată lui Brote, fiind-că de-clarația stă în contradicere chiar cu conlusul Conferenței din 1892.

Se cetesce procesul verbalu luat cu acusatul de judele de ins-trucția din Sibiu, în care acusatul recunoșce, că la ședința dela 25—26 Martie a luat parte și că acolo s'a hotărît textul, tipărire și răs-pândirea Memorandului.

D. P. Barcianu: Fasiunea mea nu e corectă luată în acestu procesu verbalu. Înaintea judeului n'am dis, decâtu, că noi numai am executat decisiunea Conferenței în acea șe-dință, prin urmare n'am adus hotărîri nouă cu privire la tipărire și răspândire Astfel de hotărîre nicî n'am putut aduce, deorece tipă-rirea și răspândirea era pendentă de sorțea Memorandului

Președ.: Din fasiunile de ieri, se vede, că Brote a primitu dela membrii din Sibiu rezultatul șe-dinței din 25—26 Martie 1892. N'a fostu acusatul acela, care i-le-a co-municat?

D. P. Barcianu: Nu!

Președ.: Dela cine d'el a pri-mit Brote dispozițiuni de tipărire și răspândire; în declarația dată lui Brote se dice expresu, că dela Co-mitetu?

D. P. Barcianu: Dela Confe-rență, ér nu dela Comitetu. Eu însă nu i-am comunicat nimic lui Brote, din potrivă Brote, mi-a spus mie hotărîrea Comitetului.

Președ.: Ai fostu cu deputa-țiunea la Viena?

D. P. Barcianu: N'am fostu.

Președ.: Ai cunoscință cine a concepiat declarația?

D. P. Barcianu: Nu știu ni-mic.

Ședința se inchide la orele 2 d. a.

„Victime și călăi.“

Diarul parisian „L'Intransi-geant“, în numărul séu dela 13 Maiu publică sub titlul de mai sus unu articolu, eșit din péna escelentului publicist francesu *Henri Rochefort*, în care se ocupă de asupririle, ce le îndurăm noi Românii sub stăpâni-

rea ungerescă. Eță pasagiile mai importante din acestu articolu:

Procesul, ce se judecă acum înaintea juraților din Clușiu, și în care sunt implicați douăzeci și cinci de membri ai partidului național român, trece peste tôte marginele nedreptății. Crima acusa-tilor este acêsta: asupriți, persecutați și tratați ca nisce vite din partea Maghiari-lor, Românii din Transilvania au trimis o delegațiune la Impératul Austriei, su-veranul lor, pentru ca să espună plânge-rile lor.

Orgoliul maghiar n'a permis, ca Românii, exploatați și torturați de crușii lor stăpâni, să ajungă la șeful supremu alu imperiului. Causa la acêsta a fostu frica înaintea descoperirilor, ce o simt călăii înaintea victimelor lor.

Vięta Românilor din Transilvania, carî gemu acum sub jugul ungeresc, este foarte amară. Agențiile telegrafice, că acu-sații Lucaci și Albini, aclamați la intrarea tribunalului de mii de Români, adunați pe stradă, au fostu insultați în modu nedemn de Maghiari. Acestu mod de a înțelege respectul față de prizonier, puși în imposibilitate de a se apăra, e în adevăr maghiar.

Și noi odinoră ni-am ridicat vo-cile pentru libertatea Ungariei!

Cum sunt posibile acum astfel de infamii? De ce puterile europene n'au format încă de multu un mare tribunal de arbitriu, pentru ca să impedece, ca po-pore se asuprescă alte popore?

Autorul aduce ca dovadă des-pre asuprirea Maghiarilor unele pa-sagii din „*Aprobatae Constitutiones* (cap. V, artic. 2), esclamându:

Aceste legi, atât de monstruose, nu formă ore unu apel la revoluția?

Și acestu proces s'a făcutu numai pentru o petiția la Tronu și douăzeci și cinci de membri ai partidului național român sunt trasi înaintea judecării, care nu impedează, ca acusații să fiă insultați pe stradă.

Și noi mergem în contra lui Behan-zin sub pretext de a pune capétu jertfe-lor omenești, pe când fapte oribile de asemenea felu se săvîrșesc zilnic la câțiva kilometri departe de noi. În adevăr, ne-fericirea poporelor e vecnică, ca și a omenilor, și totdeuna va cuprinde ade-văr refrenul postului socialistu *Eugen Pottier*:

Ah! mais, ah! mais,
Ça ne finira donc jamais.

Pe românește:

Dér vai! dér vai!
Acêsta nu se va fini nicî-când.

(semnat) **Henri Rochefort.**

Recunoștința Junimei.

Redacțiunea diarului nostru a primit astăzi dela tinerimea română din Viena următoarea adresă de recunoștință:

Stimate D-le Redactor!

Tinerimea universitară română din Viena, întrunită întru serbarea memora-bilei zile istorice de 3/15 Maiu, conscie fiindu de înalta misiune, ce o are presa națională în lupta pentru drepturile și aspirațiunile poporului, Vă aduce tribu-tul recunoștinței sale pentru deamna, ne-șovăitorea și solidara finută a diarului, ce redigat în aceste zile negre.

De pepturile noastre ofelute de pu-terea solidarității se voru sfărîma veni-nosele săgeți ale înveninatului inimiză seculară.

Viena, 3/15 Maiu 1894.

Tinerimea universitară română.

Căsătoria civilă în dietă.

Erî, în 17 Maiu, s'au început în nouele debateri asupra proiectului de lege privitor la introducerea căsătoriei civile obligătoare.

Când ministrul - președinte Wekerle prezentă proiectul de rezoluțiune, în care propune ca proiectul să fie retrimis Camera magnaților fără nici o modificare, majorității guvernamentale, mână în mână cu susținătorii, erupseră în sgomotoase „elucubrații”.

Vorbi apoi deputatul *Jusztos Gyula*, președintele partidei „independente și dela dreapta”, care dîse, că actuala majoritate a înființat Camera magnaților; bine era, decît să fi înființat-o, căci atunci dieta n'ar fi avut de-a suferi astfel de înfrîngeri. După aceasta, se dădură la proiectul de rezoluțiune al lui Wekerle.

Luă apoi cuvîntul contele *Apponyi*, conducătorul partidei „naționale”, apponyiste. Intră în discurs lung, și a produs mare efect asupra ascultătorilor, el luă în apărare Camera magnaților, vorbi în contra „inriurîței vieții” și se miră, că guvernul și partida sunt indignați de această inriurîță, după înșiși se susțin prin ajutorul acestei inriurîțe.

Nu este lucru constituțional, dîse el, ca Camera deputaților să vră a îndrepta hotărîrea a Camerei magnaților. Pe neașteptat se provocă guvernul la opiniunea publică a „națiunii”, deore-ce în programul său, pe baza căruia a fost ales, n'a avut vorba despre căsătoria civilă.

Vorbitorul ar dori mai mult decît să se facă o nouă alegere. El se opără în contra proiectului de rezoluțiune al lui Wekerle și prezentă din a sa parte un nou proiect de rezoluțiune, în care cere introducerea căsătoriei civile facultative, în locul celei obligătoare. Vorbitorul fu excepțional aplaudat din partea numeroșilor săi partizani.

În prima ședință a mai vorbit pentru proiectul Kullmann János și ministrul *Ágalyi*, care între aplauze sgomotoase declară, că guvernul va încerca să aplice deciziunile dintre cele două camere prin înțelegerea unor noi membri, în camera magnaților.

Desbaterile se continuă.

Perchisițiune domiciliară.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Țințari, 18 Maiu n. 1894.
(lângă Brașov)

On. Redacțiune! Erî, în 17 l. c., am fost în Vlădeni de am înmormîntat doi morți. Postul de gendarmi din Vlădeni, după conducerea postcomandantului, s'a folosit de această absență a mea și mi-a făcut perchisițiune domiciliară, căutându-mi și strîngându-mi toate cărțile și hîrțile, ca să se „proclamațiunii irredentiste”. Dîr deși cercetată toate hîrțile de prin toate unghiurile, totuși n'au aflat nimic.

Cu asta n'a fost destul. Sîra după două ore, când m'am întors acasă, doi gendarmi mi-au ținut drumul și m'au escortat în casă, unde m'au provocat să le predau toate hîrțile, câte le-am avut în mine.

Eu i-am provocat atît pe gendarmii, cît și pe juratul comunal, care, cu ei, sîmi arate, pe baza căruia ordinul de înaltă imi facu dînsii această provocare? Gendarmii mi-au răspuns însă, că n'au ordin, dîr așa li-s'a poruncit din partea postcomandantului, ăr juratul a răspuns, că el nu scie nimic, „ce vrîu gendarmii cu lucrurile acestea.”

Deși li-a lipsit ori ce ordin, eu, ca să delatur ori ce suspiciune, am scos toate hîrțile, ce le aveam la mine, și li-am dat în rocul să se caute și ei, să nu credă, că am și altele. Vîdînd, că n'am nici o proclamațiune, au eșit rușinați.

Purcederea această a gendarmilor din Vlădeni a vîtîmat multă onoarea mea de cetățean și a bîgat în spaimă și familia prin purtarea lor cea bruscă. De aceea

încă astăzi am făcut arătare la oficiul pretorial din Șercaia, cerîndu-se mi-se dea satisfacțiune cuvenită.

Ioan Gavrilăscu,
parochiu.

Pressa jidano-maghiară.

și

Procesul Memorandului.

„Pester Lloyd” de erî, vorbind în articolul său de fond despre Liga despre proces și despre pretensele suferințe ale Jidanilor din România, dîce între altele:

Din toate părțile, în toate limbile ne soscădă diare, cari povestesc despre atrocitățile Maghiarilor contra Românilor; de altă parte însă suntem provocați de amicii adevărului (Itzig, Șloim, Gloim?) ca în fine totuși să întreprindem și din a noastră parte ceva în contra țeseturilor de minciuni, ce se contrabandază în foile credule de dincoace și dincolo de oceanul de cătră Liga din București.

Dacă din incidentul procesului, ce decurge de prezent în Clușiu, contra a 25 de Unguri (!!!) de naționalitate română, Liga minciunilor s'a pus să desvîlce o activitate mai mare, atunci noi n'avem decît să indicăm asupra acestui proces, pentru de a pute înfiera plîngerile pentru asuprire ca o defaimare miserabilă. În modul cum se poartă acești acușati, nu se poartă membrii unei naționalități asuprite contra asupritorilor săi!

Cu cîtă sunt mai fără conștiință aventurierii, cari — după cum se înregistrează de persoane demne de încredere, — nu se înspăimîntă de nici un mijloc, pentru de a aduce populațiunea rurală într-o turbare viuă contra pretinsilor ei inimi, cu atîta este lipsă de o îngrijire mai mare, ca după ce noi nu putem umple părțile culte ale pămîntului în fiă-care și cu desmintiri, cel puțin populațiunea din patria, căreia i se pune în prospect acum încoronarea unui rege român, acum osîndirea martirilor români, să o clarificăm asupra țeseturii de minciuni, în care au de gînd s'o împletescă. Amă, avî lipsă spre scopul acesta de conducătorii chîmați ai poporului, de preoți și învățatori, cari însă, durere, la Români nostri, din cauza treptei inferioare de cultură, aparțin elementului dubiu, și cari de regulă mai ușor se lasă a fi seduși. Nu mai încapă nici o vorbă, că e de lipsă să se ia în grabă măsuri de apărare, trebuie să se facă proces scurt cu emisarii Ligei bucureștene, chiar în interesul Românilor nostri, și să se rupă fără nici o amănare ori-ce legătură a acelora cu supușii noștri.

„Egyetértés” de alaltăieri introduce raportul său dela 16 Maiu, privitor la procesul Memorandului, cu următoarele observări reușitoare:

Vitejii martiri ai Memorandului, comitetul executiv de 25, cari la timpul său bucinaseră în tota lumea tirania Maghiarilor, se pare, că în decursul pertractării de erî și azi s'ar fi mai potolit. Acei neînspăimîntați „împuțerniciți naționali valahi” au devenit nîse adevărate figuri pitice, vrednice de compătimit, cari caută a se folosi de toate modurile și de toate mijlocele pentru a se sustrage dela gravitatea morală a responsabilității. Coroianu vorbește în fraze, vrî să scie numai atît, că el a concipiat Memorandul, dîr la răspîndire n'a luat nici o parte. Rațiu, președintele comitetului, și Romanu, se spală cu Brote. Asupra acestuia aruncă totă responsabilitatea, acesta a luat toate măsurile, fără de scirea președintelui, și acestu pictus masculus eminentu este astăzi în străinătate și de acolo ride și-bate joc de totă eroida teatrală.

Cu un cuvînt: pertractarea acuma hotărîtă degenerază. Acușatii înfricați se apucă de totă crînga, numai ca să nu cadă asupra lor responsabilitatea, pe carea odinioară o vesteau cu așa voce puternică. Iși împing înaintea lor ca o barieră, o „cu-

misiune”, vorbesc de o „comisiune” și nu vrîu să înțelegă, că această „comisiune” în realitate constă din totalitatea acușătorilor, și nu din o a treia persoană necunoscută.

Procesul de presă al „Vulturului”.

(Raportul special al „Gaz. Trans.”)

Oradea-mare, 5 (17) Maiu 1894.

În ziua de 4 (16) Maiu c. s'a pertractat procesul de presă intentat diarului umoristic român „Vulturul”, al cărui redactor este d-lu I. Ardeleanu. Într-o pertractare a avut colorită politică.

La orele 9 dim. s'a constituit juriul, în sinul cărui era să fi și vr'o trei Români, pe cari însă „precautul” procuror i-a scos dintre jurați. După ce juriul era constituit, se citi actul de acușatiune, la care d-lu red. Ardeleanu observă, că traducerea nu e fidelă. Observația acesta însă n'a fost luată în seamă.

Procurorul Dr. Bulyovszky își începe apoi cu mare ifosă vorbirea sa de acușatiune, în care se provocă activitatea la Românilor de 10 ani încoco, susținînd, că în acești 10 ani din urmă ni-s'a dat ocaziune destulă pentru de-a ne face buni patrioți, dîr acuma vede și dînsul, că în loc să fim recunoscători (!), suntem mai pretensivi, și astfel juriul are datorința sfîntă, să stîrpească toate mișcările, toate încercările. Se provocă procurorul la articuliile incriminative, în cari vede „agitare contra naționalităților”, vede periclitată ideea de stat maghiar! etc.

Multe a mai dîst procurorul, la cari însă forțe potrivite și cu multă dibăcie a răspuns d-lu avocatul din locu Hegyesi. D-sa arată, cum au trebuit Maghiarii de pacea internă, cum este pendentă poziția, viitorul Ungariei de nimerita deslegare a cestiunei naționalităților, carea nu se va pute ajunge prin procese, prin maltratări, ci prin bunăvoia din ambele părți. Aduce înaintea vorbirei ministrului Hieronymi, care recunosc, că și noi Români avem cereri juste, pe cari trebuie să le împlinescă guvernul. Cum li-ar căde ore Ungurilor, dîse apărătorul, decît asupra lor ar judeca omeni, cari nu sciu ungueresce?

Vorbirea de apărare a fost viu aplaudată.

După câte-va observări, atît din partea procurorului, cît și din partea apărătorului, juriul s'a retras pentru aducerea verdictului, prin care d-lu I. Ardeleanu, redactorul foii humoristice „Vulturul”, fu declarat vinovat pentru agitațiune, ăr tribunalul l'a osîndit la 14 zile închisore de stat, 20 fl. amendă și 15 fl. cheltueli de proces.

Procurorul n'a apelat, d-lu I. Ardeleanu însă a insinuat recursu de nulitate.

E de însemnat, că d-lu I. Ardeleanu în câteva luni a avut deja 4 procese, ăr acum i sunt puse în perspectivă încă câte-va.

D-lui Ardeleanu îi dorim curagiu și putere sufletescă, ca să pîta suporta cu bravură și abnegațiune persecuțiunile, la cari este espus.

X.

Francmasonii și Cestia națională.

În urma dărei în judecată a capilor partidului național al Românilor din Ardeal, „Marea Lojă Națională Română” a adresat un protest tuturor Lojelor din lume arătînd modul de asuprire al Ungurilor, și cerîndu ca în numele principiilor umanitare, ce se dîce că domnesc astăzi, să deștepte spiritul public față de procedurile asupritore ale Ungurilor.

Cestia Românilor a fost tratată în mai multe Loji din străinătate și deja o mișcare în favoarea Românilor a început a se produce în toate cercurile francmasonice.

Săptămănele trecute loja „L'avant-garde Maçonique” din Parisu decisese a se ține o ședință de doliu în onoarea memoriei lui Kossuth, cu care ocazie era să se facă și

panegiricul său. În urma protestului marelui Loji române, această ceremonie nu s'a mai ținut.

În Italia se merge și mai departe, și în general Maghiarii sunt blamați cu cea mai mare asprime.

Dela Curtea cu jurați.

(Telegramă part. a „Gaz. Trans.”)

CLUȘIU, 17 Maiu.*) Astăzi se continuă interogatoriul lui *Lucaciu, Comșa, Barcianu*.

Toți declară, că tipărirea a fost prea timpurie și că publicarea și răspîndirea Memorandului nu s'a făcut în ordinul Comitetului.

CLUȘIU, 18 Maiu. Interogatoriul continuă. Astăzi au mai fost ascultați *Comșa și Rațiu*. Cestiunea principală s'a învîrtit în jurul declarațiunei dată lui Brote. Se caută contra-diceri în faziuni.

Albini, din cauză de bolă, este absent.

CLUȘIU, 18 Maiu. Au mai fost ascultați încă *Cristea, Barbu, Mihali, Triponu*. — Ținuta bravă. Triponu mai ales s'a purtat bărbătesc. Lui *Cristea* încă în sală i s'a strigat „Să trăescă”.

Președintele amenință cu închisore de 8 zile pe cei ce conturbă liniștea.

Lui *Triponu* i s'au făcut pe stradă mari ovațiuni.

Ședința se închide la 2 ore.

Adunarea preoților bucovineni.

Din Bucovina, Maiu 1894.

Antecedentele adunării.

Dacă s'a adunat când-va preoțimea din Bucovina mai completă, apoi de sigur, adunarea dela 8 Maiu n. c. pîte egala cu cele mai bine cercetate. Marea sală de tiru din Cernăuți era ticsită de reverenți — nu era loc de ședut, ci steteau ticsiți ca sardelele în cutiă.

Venit-au dela baltă, de pe șesurile Nistrului, Prutului, Siretului, Sucevei și Moldovei; scoboritu-s'au și cei dela Dorna și Putila, munteni scumpi la vorbă, buni la inimă și cu chitela, omeni plini de viață și accesibili pentru lucruri bune. Venise unii de Duminecă sîra, după ce rădicase glasul la atot-puternicul Dumneșeu, să se îndure de nemul românesc și să răsare și lui sorele dreptății, căci rămase străin în țera sa.

„Concordia” din Cernăuți le dase de scire, că la 7 Mai n. va fi o adunare extraordinară, dîr anunțul a fost oprit, n'a ajuns la destinația, ba apelul „Concordiei” a fost căutat chiar de cătră gendarmii și sequestrat. Adunarea „Concordiei” a fost interzisă sub cuvînt, că „Concordia” n'are de-a se ocupa cu chestia Românilor din Transilvania.

Ba ceva mai mult, de dragul Maghiarilor, Austria poruncise, că nici o telegramă de aderență să nu se expedieze la Clușiu și scrisorile cu adrese suspecte, seu pentru Transilvania, să se trimetă la Cernăuți spre cenzurare. Așa mulți n'au putut trimite nici o telegramă, ăr cei ce au trimis scrisori, cine scie de nu voru fi trași la răspundere înaintea barei tribunalului. Ba am auditu, că și preoții, cari s'au rugat la Dumneșeu, au fost inspecționați în timpul serviciului divin, de aceea cei mai mulți, cari s'au rugat, nu vrîu să spuie „Gazetei Bucovinei”, ca să nu pîtescă rău, deore-ce „Bucovinär Nachrichten” strigă, că acesta-i o trădare. — Acestea numai spre a cunoșce cele următoare.

Mare supărare cuprinse inimele preoțimei, care venise la 7 Maiu la Cernăuți. Se vorbea, că și adunarea preoților, convocată pe 8 Maiu, va fi interzisă și anume,

*) Sosită sîra tîrziu, după încheierea fîiei.

— Red.

că se aflase unii lingăi, cari spusese guvernului, că la adunarea din 8 Mai se va delibera programul „Concordiei” din 7 Mai. Era în mare încercătură și guvernul, ce se făc: se crede lingăi, și nu, der lingăii erau de-ai noștri, căci în Bucovina sunt câți-va de aceia, cari strigă sus și tare, că sunt Români și apoi merg la guvern și tradăz totă. Lumea-i scie pe nume și la ocasiune îi vom da publicității spre a lua vclul și a-i stampila pentru totdeauna înaintea publicului român.

In mare hală intrase deputații Siretului, adecă I. Hostiuc și I. Dorofteiu; toți numai de densii întrebau, ei aveau să dea contă despre tôte și alergau pretutindeni, ținându pe toți la un loc.

Marți la orele 9 a. m. s'a ținut un serviciu divin în biserica St. Paraschive de cătră protopopul G. Baltoșu, D. Cozariscu și I. Dorofteiu. După s. liturgia s'a făcută doxologia, la care participase tötă preoțimea, ce se afla deja în oraș. Pe la orele 10 $\frac{1}{2}$ merșeră acești trei la Mitropolitul să ceară binecuvântarea arhierșoă, — care o și primiră.

Stradele orașului erau negre: valuri negre de reverenți și rese, cei mai mulți venise cu trenul de 10 $\frac{1}{2}$ a. m. și cei mai de-aprope cu trenul de 2 $\frac{1}{2}$ p. m.

Dicū Cernăuțenii, că așa mulți preoți de multă nu vcluse, — nu vcluse de când era Pino și era iubileul Mitropolitului, voindu preoții a arăta lui Pino, cine-i Silvestru Morariu.

Inițiativa la acestă adunare a preoților din tötă țera, cu o programă așa de seducătoare, a făcut-o preotul I. Dorofteiu, care a fost multă ajutat de cătră protopopul I. Hostiuc. Despre I. Hostiuc, patriarhul Siretului, am auditu multe — am auditu cum scöte din urnă la alegerile de deputați pentru dietă și Cameră pe cine-lă voesce, fă opintirile adversarilor câtă de mari, și aduc-se chiar baioneta, el scöte pe cine voesce, — der nu credeam, că va soi robi în fugă atâtea elemente, cari venise pregătiți chiar pentru estremuri. Era lucru nu ușor a împăoa două partide: pe Român și pe Ruteni, cari aveau de gând să aducă multe la ivelă, crendu, că acuma sunase ora de-a trimete pe unii la cotruță. Hostiuc, cu barba lui până la brău, se ridică din mulțime, aruncă ochii săi de vultur în drepta și stânga și mulțimea începe a-lă aclama,

fără de-a scii, ce voesce încă să dică. — Lui au preoții de a-i mulțami, că adunarea n'a fost interdișă și totă lui au unii din cei cu musca pe căciulă de a-i mulțami, că preoțimea n'a cerută depărțerea forț de la masa verde și trimiterea lor la cotruță.

Detalii cu privire la decurgerea adunării voră urma în proxima di.

Călătorescu.

SCIRILE ŢILEI.

— 6 (18) Mai.

Episcopulă croatū Strossmayer a fost interviatū Ţilele trecute de unū diaristū polonū. Cu acestă ocașiune episcopulă a făcutū nisce enunțiatuni, cari erăși supără forțe multă pe compatrioții noștri Maghiari. Elă adecă condamnă ținuta Poloniloră galițiani, cari din tôte puterile sprijinesc pe Nemți și Maghiari și au rupt-o de totă cu ceilalți Slavi.

Unū redactorū francesū și Românii. Publicistul francesū Jaques St. Crete, care redigēză în diarulă parisianū „Figaro” rubrica pentru streinătate, va veni în vēră acestă în România, ca să studieze cestiu-nea națională a Românilorū din Transilvania. Densulū, dice „Naționalul”, va locui la amiculă sēu, d-lū N. Romanescu, din Craiova.

Mulțamita monarchului cătră Sērbii. Baronulă Ioanū Zsivkovic, președintele meetingului, ce s'a ținutū mai deunădi în Carlovețū, a primitū următorulă rescriptū: „Majestatea Sa cesară-regală din înalta Sa grațią a ordonatū, ca presidilulă adunării naționale sērbesci, ținută la Carlovețū în 19 Aprilie a. c. să i-se dea espresiunea mulțamitei Sale prea înalte pentru fidelitatea și alipirea omagială și supusă, documentată în telegrama, ce s'a trimisū de presidilă loculă prea înaltă.”

Colera, din ce în ce totă mai multă se încuibă în Europa. Grasēză în măsură mai mică în Constantinopol, Trapezunt, Erzerum, Drinapol și în Rusia, precum și în Galiția, Francia și în unele ținuturi din Portugalia. Până acuma nu este iminentū pericolul, însă bōla acestă contagiōsă, pericolōsă, se lătesce încetū și sigurū. Nu de multă s'a bolnăvitū și a muritū de coleră unū omū

în Burtinovoce din cerculă Borstov. Dela 12 l. e. încōce au muritū în Galiția de coleră 8 persōne.

...Maurulă pōte merge. Fōia militară oficiōsă din Berlinū publică pensionarea a a cincispredece generali și adecă: 3 generali-locotenenți și 12 generali-maiori, apoi pensionarea a cincii comandanți de regimentū și a unui colonelū de ingineriă.

Din Varșovia se anunță, că s'a descoperitū o tipografiă secretă a societății „Voința națională.” S'au aflatū mai multe scrieri revoluționare, precum și patru bombe. Intre cei deținuti se află mulți membri din viēța publică și ale celor mai alese cercuri sociale. În Smolensk asemenea s'a confiscatū o tipografiă secretă, care eda scrieri revoluționare. În Orlov s'au arestatū mai multe persōne de valōre.

Regularea graniței turco-montenegrine s'a începutū deja. Pōrta a împartășitū guvernului montenegrinū, că prin postarea unui contingentū puternicū de trupe a grijitū, ca pe viitorū să se evite turburări de pace, produse din partea Albanesilor. S'au concentratū 2600 soldatū Nizam și 14 tunuri pe teritorulă Pleva-Gusinjer.

Mōrtea a 300 omeni. Ţilele trecute s'a întemplatū în San-Salvador (America) o mare nenorocire pe calea ferată. A delairatū adecă unū trenū și în urma acestă și-au aflatū perirea 300 de omeni. Intre călători a fostū și președintele republicei San-Salvador, Ezeta, însă lui diu întemplare nu i-s'a întempatū nimicū.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Mai 1894.

Renta ung. de aur 4%	119.45
Renta de corōne ung. 4%	94.90
Impr. cail. fer. ung. în aur 4 $\frac{1}{2}$ %	127.10
Impr. cail. fer. ung. în argint 4 $\frac{1}{2}$ %	102.—
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	124.—
Bonuri rurale ungare	95.40
Bonuri rurale croate-slavone	—
Imprum. ung. cu premii	150.—
Losuri pentru reg. Tsei și S-gedin.	142.25
Renta de hārtie austr.	98.45
Renta de argint austr.	98.35
Renta de aur austr.	120.65

Losuri din 1860 146 —

Acții de-ale Bāncei austro-ungarē 999 —

Acții de-ale Bāncei ung. d-cred. t. 433 —

Acții de-ale Bāncei austr. de credit. 353.50

Napoleon-d'or 9.97

Mārc imp. ger. 61.37 $\frac{1}{2}$

Lndon (lire sterlinge). 125.35

Rante de corōne austr. 97.25

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Mai 1894.

Bancnote rom. Camp.	9.88	Vēnd.	9.90
Argint român. Camp.	9.81	Vēnd.	9.85
Napoleon-d'or Camp.	9.88	Vēnd.	9.90
Galbeni Camp.	5.85	Vēnd.	5.90
Ruble rusești Camp.	—	Vēnd.	—
Mārc germane Camp.	60.50	Vēnd.	61.—
Lire turcești Camp.	—	Vēnd.	—
Scriș fonc. Albina 5%	—	Vēnd.	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

PUBLICAȚIUNE.

Luni în 4 Iunie a. c. înainte de pranzū la 10 ore se va ține la oficiul orășenescū economicū o pertractare scripturistice de oferte asupra prădării construcții canalului din strada liniei ferate din Blumena preliminară cu 4608 fl 64 cr.

Referitōrele oferte provețute cu unū vadiu de 10%, cu timbrulă prescriș și fiindū închise au de așterne, până la 10 ore a amintitū di la oficiul orășenescū economicū unde se potū examina tot-deodată și condițiunile planulă și preliminarulă, de spese.

Brașov, 5 Mai 1894.
436,3—3 Magistratulă orășenescū

Anunțuri (insertiuni și reclame)

Suntū a se adresa subscrișorū administratiunii. In casulă publicării unui anunțu mai mult de odată se face scādēmētū care cresce cu câtū publicare se face mai de multe-orī.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI”

ABONAMENTE

LA „GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețulă abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe unū anū	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe unū anū	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anū	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anū	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se facū mai ușorū și mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se vorū abona din nou, să binevoiescā a scrie adresa lāmuritū și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Apa minerală de Borszék (Borviz)

regele tuturor apelor minerale.

Pentru escelentele sale proprietăți a primitū la expoziția univērsală din Budapesta, Viena, Triest și Parisū medalia de argintū și aurū și diplome de distincțiune. — Din cauza conținutului abondent de acidi carbonicū liber și semilegatū este singura apă, care se pōte transporta fără de a suferi vre-o scādere în putere în gatulă ei bōnă și în facultat-a ei reconstitōre. Se pōte aplica cu efectū forț-bunū, ca APĂ VINDICĂTORE la anemie, nervositate, la conturbări de digestiune și în generală la orice perturbățiuni interne.

Prin gatulă sau celū plăcutū și bogatulă conținutū mineralū acestă apă amestecată cu vinū e recunoscută ca o beutură plăcută și reconstitōre superiōră altor ape minerale.

Se află de vēndare în UNICULŪ DEPOSITŪ principalū alō subscrișilorū, acestă apă escelentă și indigină, atātū din isvorulū „principalū” câtū și „Kossuth” en gros și en detail, cu prețū convenabilū.

Accentuândū, că numai în depoulū nostru se potū căpăta sticle provețute cu etichete și conținutū nefalsificatū, despre ceea ce se garantēză,

Administrațiunea generală a apelor minerale dela Borszék

LÁZÁR și VERZÁR
BRÁȘOVŪ.

430,1—11

Numere singuratice à 5 cr. se potū cumpēra din „Gazeta Transilvaniei” librăria Nicolae Ciurcu.